A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2017. május 18.*

„Előzetes döntéshozatal — Szolgáltatásnyújtás szabadsága — 77/249/EGK irányelv — 4. cikk — Az ügyvédi hivatás gyakorlása — Az ügyvédi virtuális magánhálózathoz (RPVA) való csatlakozást lehetővé tevő fiók — »RPVA«-fiók — A fiók biztosításának egy másik tagállam kamarájába bejegyzett ügyvéddel szembeni megtagadása — Hátrányosan megkülönböztető intézkedés”

A C-99/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a tribunal de grande instance de Lyon (lyoni általános hatáskörű bíróság, Franciaország) a Bírósághoz 2016. február 19-én érkezett, 2016. február 15-i határozatával terjesztett elő a

Jean-Philippe Lahorgue

és

az **Ordre des avocats du barreau de Lyon**,

a **Conseil national des barreaux (CNB)**,

a **Conseil des barreaux européens (CCBE)**,

az **Ordre des avocats du barreau de Luxembourg**

között,

a **Ministère public**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök (előadó), M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: V. Giacobbo-Peyronnel tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. január 11-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: francia.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– J.-P. Lahorgue avocat, személyesen,

– az Ordre des avocats du barreau de Lyon képviseletében S. Bracq avocat,

– a Conseil national des barreaux (CNB) képviseletében J.-P. Hordies és A.-G. Haie avocats,

– a francia kormány képviseletében D. Colas és R. Coesme, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében H. Støvlbæk és H. Tserepa-Lacombe, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. február 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága tényleges gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1977. március 22-i 77/249/EGK tanácsi irányelv (HL 1977. L 78., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 52. o.) 4. cikkének értelmezésére irányul.

2 E kérelmet annak kapcsán terjesztették elő, hogy Jean-Philippe Lahorgue ideiglenes intézkedés iránti kérelem keretében bíróság elé idéztette az Ordre des avocats du barreau de Lyont (lyoni ügyvédi kamara, Franciaország), a Conseil national des barreaux-t (ügyvédi kamarák nemzeti tanácsa, CNB, Franciaország), a Conseil des barreaux européens-t (Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa, CCBE), valamint az Ordre des avocats du barreau de Luxembourg-t (luxemburgi ügyvédi kamara) annak érdekében, hogy a bíróság kötelezze a lyoni ügyvédi kamarát arra, hogy biztosítson a kérelmező mint határokon átnyúló szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató részére az ügyvédi virtuális magánhálózathoz (RPVA) való csatlakozást lehetővé tevő fiókot (a továbbiakban: RPVA-fiók).

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 77/249 irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Azok a tevékenységek, amelyek az ügyfél jogi [helyesen: bírósági] eljárásban való vagy hatóságok előtti képviseletével kapcsolatosak, a fogadó tagállamban annak szabályai szerint gyakorolhatók, kivéve azokat a szabályokat, amelyek a letelepedés helyére vagy az említett tagállamban a szakmai szervezetnél történő bejegyzésre vonatkoznak.

(2) E tevékenységek gyakorlása során az ügyvédnek tiszteletben kell tartania a fogadó tagállam szakmai szabályait, azon tagállam szabályainak sérelme nélkül, amelyből érkezik.

[…]”

4 Az említett irányelv 5. cikke a következőket írja elő:

„A bírósági eljárásban való ügyfélképviselettel kapcsolatos tevékenységek ellátása során a tagállam előírhatja az 1. cikk hatálya alá tartozó ügyvédek számára, hogy:

– a fogadó tagállamban a helyi szabályok vagy szokások szerint bemutatásra kerüljenek a bírói testület elnökének, vagy amennyiben az szükséges, az illetékes kamara elnökének bemutassák őket;

– eljárásuk során működjenek együtt egy, a szóban forgó bírói testület előtt eljárásra jogosult olyan ügyvéddel, aki szükség esetén e testület előtt felel, vagy egy, a testület előtt eljárásra jogosult »avoué«-val, illetve »procuratore«-vel.”

5 A 77/249 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerint a fogadó tagállam illetékes hatósága kérheti a szolgáltatást nyújtó személytől, hogy igazolja ügyvédi minőségét.

A francia jog

6 Különösen az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárságával rendelkező, e tagállamok egyikében letelepedett ügyvédeket illetően a décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d’avocat (az ügyvédi hivatás szervezéséről szóló, 1991. november 27-i 91-1197. sz. rendelet) 202-1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben [egy ilyen] ügyvéd a bíróság vagy hatóságok előtt egy ügyfél képviseletét vagy védelmét ellátja, tevékenységét ugyanazon feltételek mellett végzi, mint valamely francia kamarába bejegyzett ügyvéd.

[…]

Polgári ügyekben, ha kötelező a jogi képviselet az általános hatáskörű bíróság előtt, az ügyvéd csak akkor járhat el, ha az eljáró bíróságnál képviseleti jogosultsággal rendelkező ügyvédnél jelölt meg kézbesítési címet, amelyre az eljárási iratok szabályszerűen kézbesíthetők. […]”

7 A code de procédure civile (polgári perrendtartás) 748-1. cikke értelmében „[a]z eljárási iratok, okiratok, felhívások, figyelmeztetések, idézések, jelentések, jegyzőkönyvek, illetve másolatok megküldésére, benyújtására, és az azokról való értesítésre, valamint a végrehajtási záradékkal ellátott bírósági határozatok kézbesítésére a jelen címben meghatározott feltételekkel és módokon elektronikus úton is sor kerülhet, az e kommunikációs mód használatát előíró különös rendelkezéseket nem sértve”.

8 A fellebbezési eljárást illetően a polgári perrendtartás 930-1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az eljárási iratokat hivatalból figyelembe veendő elfogadhatatlanság terhe mellett elektronikus úton kell benyújtani a bíróságnak.

Amennyiben egy irat a benyújtó személyén kívül álló okból nem továbbítható elektronikusan, akkor azt papír hordozón kell rögzíteni, illetve benyújtani a bíróság hivatalához. Ebben az esetben a fellebbezést a bíróság hivatalához kell benyújtani […]

A felhívásokat, figyelmeztetéseket és idézéseket a felek ügyvédei részére elektronikusan kézbesítik, kivéve ha az a kézbesítőn kívül álló okból nem lehetséges.

Az igazságügy-miniszter rendeletben határozza meg az elektronikus kommunikáció részletszabályait.”

9 Az arrêté du 7 avril 2009 relatif à la communication par voie électronique devant les tribunaux de grande instance (az általános hatáskörű bíróságokkal folytatott elektronikus kommunikációról szóló, 2009. április 7-i rendelet) 5. cikke szerint „[a]z ügyvédek az ügyvédi kamarák nemzeti tanácsa feladatkörében működtetett, [RVPA] elnevezésű független magánhálózathoz való csatlakozást szolgáló eljárás révén férnek hozzá a bíróságok rendelkezésére bocsátott elektronikus kommunikációs rendszerhez”.

10 Az említett rendelet 9. cikke szerint „[a]z ügyvédek RPVA-hoz kapcsolódását azonosító biztosítja. Ez az azonosító egy olyan tanúsítási szolgáltatáson alapul, amely garantálja a természetes személy ügyvédi minőségének igazolását […] Az azonosító tartalmaz egy, az elektronikus tanúsítvány érvényességének ellenőrzését szolgáló funkciót. Az azonosítót az ügyvédi kamarák nemzeti tanácsa mint igazoló hatóság nevében eljáró elektronikus tanúsító szolgáltató szolgáltatja”.

11 A gyakorlatban a hitelesítést az teszi lehetővé, hogy az ügyvéd személyes elektronikus tanúsítványa az ügyvédek országos névjegyzékéhez kapcsolódik, amelyet a valamennyi francia ügyvédi kamara névjegyzékeivel végzett napi szinkronizáció révén automatikusan frissítenek.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

12 J-P. Lahorgue a luxemburgi ügyvédi kamarába bejegyzett, francia állampolgárságú ügyvéd.

13 Az említett ügyvéd kérte a lyoni ügyvédi kamarától, hogy biztosítsanak számára RPVA-fiókot, amely a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás keretében megkönnyítené számára az ügyvédi hivatás gyakorlását.

14 Az említett ügyvédi kamara J-P. Lahorgue kérelmének nem adott helyt azzal az indokkal, hogy utóbbi nincs bejegyezve a lyoni ügyvédi kamarába.

15 Ezt követően J-P. Lahorgue a tribunal de grande instance de Lyon (lyoni általános hatáskörű bíróság, Franciaország) elé idéztette többek között a lyoni ügyvédi kamarát, és azt kérte a bíróságtól, hogy ez utóbbit kötelezze arra, hogy késedelmi bírság terhe mellett biztosítson számára az ügyvédi hivatás teljes körű, a francia ügyvédekkel azonos feltételek mellett történő franciaországi gyakorlását lehetővé tévő RPVA-fiókot.

16 Ezen ideiglenes intézkedés iránti eljárás keretében J-P. Lahorgue azt javasolta, hogy a bíróság szükség esetén terjessze a Bíróság elé azon kérdést, hogy az RPVA-fiók biztosításának egy tagállami kamarába megfelelően bejegyzett ügyvédtől pusztán azzal az indokkal való megtagadása, hogy ezen ügyvéd nincsen bejegyezve azon másik tagállam kamarájába, ahol az ügyvédi hivatást a szolgáltatásnyújtás szabadságát élvező szolgáltatóként gyakorolni szeretné, a 77/249 irányelv 4. cikkébe ütközik-e, mivel e megtagadás olyan hátrányosan megkülönböztető intézkedésnek minősül, amely alkalmas arra, hogy akadályozza a szolgáltatásnyújtás szabadságát élvező szolgáltatót hivatása gyakorlásában.

17 A kérdést előterjesztő bíróság kétségeket fogalmaz meg azzal kapcsolatban, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal a lyoni ügyvédi kamara elutasító határozata.

18 Úgy véli különösen, hogy mivel büntető- vagy szociális ügyekben a fellebbezési jog gyakorlása nem jár olyan korlátozással egy másik tagállam ügyvédje számára, amely azon kötelezettségben nyilvánul meg, hogy az érintett bíróság székhelye szerinti kamarában tagsággal rendelkező ügyvéddel együttműködve kell eljárnia, úgy tűnhet, hogy nem felel meg a szolgáltatásnyújtás szabadságának, ha egy másik tagállamban kamarai tagsággal rendelkező ügyvédnek előírják azt, hogy egy másik ügyvéd segítségét vegye igénybe, holott a bírósághoz az RPVA-fiók révén való szabad fordulás lehetővé tehetné számára e szabadság gyakorlását.

19 E körülmények között a tribunal de grande instance de Lyon (lyoni általános hatáskörű bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Az RPVA-fiók biztosításának megtagadása egy olyan tagállam ügyvédi kamarájába megfelelően bejegyzett ügyvédtől, ahol az ügyvédi tevékenységét a szolgáltatásnyújtás szabadságának megfelelően végezni szeretné, a 77/249 irányelv 4. cikkébe ütközik-e, mivel olyan hátrányos megkülönböztetéssel járó intézkedésnek minősül, amely alkalmas arra, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságát élvező szolgáltatót megakadályozza a hivatás gyakorlásában, abban az esetben, ha ezen együttműködő ügyvéd igénybevételét a törvény nem írja elő?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

20 Amint a francia kormány és a főtanácsnok helyesen rámutatott, a kérdést előterjesztő bíróság által ily módon megfogalmazott kérdés olyan állítást tartalmaz, amely nem felel meg az alapeljárás felperese helyzetének, mivel olyan ügyvéd helyzetére vonatkozik, aki „olyan tagállam ügyvédi kamarájába [van bejegyezve], ahol az ügyvédi tevékenységét a szolgáltatásnyújtás szabadságának megfelelően végezni szeretné”, ami nem felel meg J-P. Lahorgue esetének.

21 Márpedig a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon, és ebből a szempontból adott esetben át kell fogalmaznia a feltett kérdéseket (2016. október 20-i Danqua ítélet, C-429/15, EU:C:2016:789, 36. pont).

22 Mivel a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróságnak az EUMSZ 267. cikk alapján indított eljárásban nem feladata, hogy döntsön a belső jogszabályoknak az uniós joggal való összeegyeztethetőségéről (lásd különösen: 2015. március 19-i OTP Bank ítélet, C-672/13, EU:C:2015:185, 29. pont), úgy kell érteni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a kérdésével lényegében arra vár választ, hogy az RPVA-fiók biztosításának valamely tagállam illetékes hatóságai általi, egy másik tagállam kamarájába megfelelően bejegyzett ügyvédtől pusztán azzal az indokkal való megtagadása, hogy ezen ügyvéd nincs bejegyezve az első tagállam kamarájába, ahol a hivatását a szolgáltatásnyújtás szabadságát élvező szolgáltatóként végezni szeretné, a 77/249 irányelv 4. cikke értelmében vett szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül-e, mivel e megtagadás olyan hátrányosan megkülönböztető intézkedésnek minősül, amely alkalmas arra, hogy akadályozza a szolgáltatásnyújtás szabadságát élvező szolgáltatót hivatása gyakorlásában azon esetekben, amikor az egy másik ügyvéddel együttműködve történő eljárásra vonatkozó kötelezettséget a törvény nem írja elő.

23 A Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik, hogy az elektronikus kommunikáció alkalmazása engedélyezett bizonyos eljárásokban – többek között néhány büntető- vagy szociális ügyben –, amelyekben nem kötelező az ügyvédi képviselet, vagyis az előzetes döntéshozatal iránti kérelem által érintett eljárásokban. E kommunikációs eszközt csupán a valamely francia ügyvédi kamarába bejegyzett ügyvédek vehetik igénybe. Az alapügy tényállásának idején az említett kommunikációs eszközt főszabály szerint csupán az eljáró bíróság székhelye szerinti ügyvédi kamarába bejegyzett ügyvédek vehették igénybe. A valamely más tagállamban letelepedett ügyvédek számára csak a bíróság hivatalához való benyújtás, illetve a postai úton való megküldés engedélyezett.

24 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 56. cikk értelmében a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozást el kell törölni, különösen annak lehetővé tétele érdekében, hogy – amint azt az EUMSZ 57. cikk harmadik bekezdése előírja – a szolgáltatást nyújtó személy a tevékenységét a szolgáltatásnyújtás helye szerinti országban is folytathassa az ezen ország saját állampolgáraira irányadó feltételek szerint (lásd ebben az értelemben: 1991. július 10-i Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-294/89, EU:C:1991:302, 25. pont).

25 Ez utóbbi rendelkezést az ügyvédek általi szolgáltatásnyújtás szabadsága területén a 77/249 irányelv fejtette ki, amely irányelv 4. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ügyfél bíróság előtti eljárásban való képviseletével kapcsolatos tevékenységek „a fogadó tagállamban annak szabályai szerint gyakorolhatók”, kivéve „azokat a szabályokat, amelyek a letelepedés helyére vagy az említett tagállamban a szakmai szervezetnél történő bejegyzésre vonatkoznak” (lásd ebben az értelemben: 2003. december 11-i AMOK ítélet, C-289/02, EU:C:2003:669, 29. pont).

26 Egyébiránt a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 56. cikkbe ütközik minden olyan nemzeti szabályozás alkalmazása, amely objektív igazolás nélkül akadályozza annak lehetőségét, hogy valamely szolgáltatásnyújtó ténylegesen gyakorolja a szolgáltatásnyújtás szabadságát (lásd: 2016. január 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-66/15, nem tették közzé, EU:C:2016:5, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását valósítják meg azon nemzeti intézkedések, amelyek e szabadság gyakorlását tiltják, zavarják, vagy kevésbé vonzóvá teszik (lásd: 2016. január 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-66/15, EU:C:2016:5, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy annak megtagadása, hogy RPVA-fiókot biztosítsanak francia ügyvédi kamarába be nem jegyzett ügyvédeknek, zavarja, illetve kevésbé vonzóvá teszi azt, hogy ezen ügyvédek éljenek a szolgáltatásnyújtás szabadságával.

28 Ezen ügyvédeknek ugyanis, mivel nem férhetnek hozzá az eljárások elektronizációját lehetővé tevő szolgáltatáshoz, a bíróság hivatalához való benyújtáshoz, illetve a postai úton való megküldéshez kell folyamodniuk, vagy pedig egy francia kamarába bejegyzett és RPVA-fiókkal rendelkező ügyvéd segítségét kell igénybe venniük. Márpedig ezen alternatív kommunikációs módok kötöttebbek és főszabály szerint költségesebbek, mint az elektronikus úton való kommunikáció.

29 Ennélfogva annak megtagadása, hogy RPVA-fiókot biztosítsanak francia ügyvédi kamarába be nem jegyzett ügyvédeknek, az EUMSZ 56. cikk értelmében vett szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül.

30 Figyelemmel azonban az azon tagállamban le nem telepedett személyek általi szolgáltatásnyújtás sajátos jellegére, amely tagállam területén a szolgáltatást nyújtani kívánják, nem tekinthető az EUMSZ 56. és EUMSZ 57. cikkel ellentétesnek az ügyvédekkel szemben támasztott azon követelmény, hogy az érdekeltnek valamely helyi ügyvédi kamarához kell tartoznia annak érdekében, hogy hozzáférjen az eljárások elektronizációját lehetővé tevő szolgáltatáshoz, amennyiben e követelmény objektíve szükséges a többek között az igazságszolgáltatás megfelelő működéséhez fűződő közérdek védelméhez (lásd analógia útján: 1974. december 3-i van Binsbergen ítélet, 33/74, EU:C:1974:131, 11., 12. és 14. pont). A 77/249 irányelvet ennek keretében kell értelmezni (lásd analógia útján: 1988. február 25-i Bizottság kontra Németország ítélet, 427/85, EU:C:1988:98, 13. pont).

31 Egyébiránt a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy azon nemzeti intézkedések, amelyek alkalmasak arra, hogy akadályozzák vagy kevésbé vonzóvá tegyék az EUM-Szerződés által biztosított alapvető szabadságok gyakorlását, mégis megengedhetők, amennyiben közérdeken alapuló nyomós indokon alapulnak, alkalmasak az általuk elérni kívánt cél megvalósításának biztosítására, és nem lépik túl az e cél megvalósításához szükséges mértéket (lásd ebben az értelemben: 2006. december 5-i Cipolla és társai ítélet, C-94/04 és C-202/04, EU:C:2006:758, 61. pont; 2014. december 11-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-678/11, EU:C:2014:2434, 42. pont), azzal, hogy a nemzeti szabályozás csak akkor alkalmas az elérni kívánt cél megvalósításának biztosítására, ha azt valóban koherens és szisztematikus módon kívánja elérni (lásd: 2014. február 13-i Sokoll-Seebacher ítélet, C-367/12, EU:C:2014:68, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 A szolgáltatásnyújtás szabadsága annak megtagadásából eredő korlátozásának igazolása érdekében, hogy RPVA-fiókot biztosítsanak francia ügyvédi kamarába be nem jegyzett ügyvédeknek, a CNB és a francia kormány a megfelelő igazságszolgáltatás elvére hivatkozik. A francia kormány szerint az ilyen korlátozást a jogi szolgáltatások végső címzettjének védelme is igazolja.

33 Franciaországban ugyanis valamennyi ügyvéd rendelkezik saját elektronikus tanúsítvánnyal, amely lehetővé teszi számára a valamely francia kamarába bejegyzett és hivatásának gyakorlására jogosult ügyvédi minőségének igazolását. Minden egyes ügyvéd elektronikus tanúsítványa az ügyvédek országos névjegyzékéhez kapcsolódik, amelyet a valamennyi francia ügyvédi kamara névjegyzékeivel végzett napi szinkronizáció révén automatikusan frissítenek. Így minden egyes ügyvéd elektronikus tanúsítványa akkor válik érvényessé, amikor az ügyvédet bejegyzik az ügyvédek országos névjegyzékébe. Amennyiben viszont valamely ügyvéd már nem szerepel ezen névjegyzékben, mert például törölték azon kamara névjegyzékéből, amelyhez tartozott, az elektronikus tanúsítványa érvénytelenné válik.

34 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy egyrészt a fogyasztóknak – különösen az igazságszolgáltatással kapcsolatosan eljáró személyek által nyújtott jogi szolgáltatások címzettjeinek – a védelme, másrészt pedig a megfelelő igazságszolgáltatás olyan célkitűzések, amelyek olyan közérdeken alapuló kényszerítő indokoknak tekinthetők, amelyek igazolhatják a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását (lásd ebben az értelemben: 2006. december 5-i Cipolla és társai ítélet, C-94/04 és C-202/04, EU:C:2006:758, 64. pont).

35 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 55. pontjában lényegében rámutatott, a jogalany mint a jogi szolgáltatások végső fogyasztójának védelme és a megfelelő igazságszolgáltatás összefügg többek között a szolgáltatásnyújtó ellenőrzésével kapcsolatos követelményekkel.

36 Így az RPVA alapjául szolgáló azonosító rendszer, amely annak biztosítására irányul, hogy kizárólag azok az ügyvédek kapcsolódhassanak az RPVA-hoz, akik teljesítik a tevékenységük gyakorlásához szükséges feltételeket, önmagában úgy tűnik, hogy alkalmas mind a jogi szolgáltatások címzettjeinek védelmére, mind pedig a megfelelő igazságszolgáltatásra irányuló célkitűzések megvalósításának biztosítására.

37 Annak megtagadásának arányos jellegét illetően, hogy RPVA-fiókot biztosítsanak más tagállamban letelepedett ügyvédeknek, a francia kormány megjegyzi, hogy e megtagadást az magyarázza, hogy a bírósági eljárások elektronizációját lehetővé tevő eszközök jelenlegi állapotában nincs átjárhatóság a különböző tagállamokban esetlegesen létező ügyvédi névjegyzékek között. Ebből következik, hogy az RPVA-hoz való kapcsolódás esetén az azonosító rendszer csak a valamely francia kamarába bejegyzett ügyvédek esetében tudja ellenőrizni a elektronikus tanúsítvány érvényességét.

38 A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy a jelen ügyben lehetséges-e megvalósítani azt, hogy a más tagállamban letelepedett ügyvédek adott esetben bizonyos berendezések révén olyan feltételekkel rendelkezzenek RPVA-fiókkal, amelyek mellett a jogalany mint a jogi szolgáltatások végső fogyasztójának védelme és a megfelelő igazságszolgáltatás ugyanolyan módon biztosított, mint a valamely francia kamarába bejegyzett ügyvédek esetében. Amennyiben ez lehetséges, a szolgáltatásnyújtás szabadságának az alapügyben való korlátozása nem igazolt.

39 Egyébiránt rá kell mutatni arra, hogy – amint a Bírósághoz benyújtott ügyiratokból kitűnik – azon eljárásokban, amelyekben az ügyvéd általi képviselet nem kötelező, és amelyekről az alapügyben is szó van, az eljárási iratoknak az ügyben eljáró bíróság részére elektronikus úton való megküldése fakultatív. Így valamennyi ügyvéd – ideértve a más tagállamban letelepedetteket is – benyújthatja a bíróság hivatalához, illetve postai úton is megküldheti eljárási iratait az említett bírósághoz, míg kizárólag az érintett bíróság székhelye szerinti kamarához bejegyzett ügyvédeknek volt lehetőségük arra, hogy adott esetben az elektronikus kommunikációt vegyék igénybe.

40 Márpedig, amennyiben bebizonyosodik, hogy az ügyvédi minőség ellenőrzését nem követelik meg szisztematikusan és állandóan a bíróság hivatalához való benyújtás, illetve a postai úton való megküldés esetén, amely folytán oly módon garantálnák az eljáró személy kilétének ellenőrzését, amely egyenértékű az RPVA-rendszer által bevezetett ellenőrzéssel, annak megtagadása, hogy RPVA-fiókot biztosítsanak a Francia Köztársaságtól eltérő tagállamban letelepedett ügyvédeknek, a jogi szolgáltatások címzettjeinek védelmére és a megfelelő igazságszolgáltatásra irányuló célkitűzésekre tekintettel nem tekinthető koherensnek.

41 A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az említett egyenértékűségi kritérium fényében megvizsgálja, vajon a szolgáltatásnyújtás szabadságának az alapügyben szóban forgó korlátozása az említett célkitűzésekre tekintettel koherens-e. Amennyiben nem, a szolgáltatásnyújtás szabadságának az alapügyben szóban forgó korlátozása nem igazolt.

42 A fenti megfontolásokra tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az RPVA-fiók biztosításának valamely tagállam illetékes hatóságai általi, egy másik tagállam kamarájába megfelelően bejegyzett ügyvédtől pusztán azzal az indokkal való megtagadása, hogy ezen ügyvéd nincsen bejegyezve az első tagállam kamarájába, ahol a hivatását a szolgáltatásnyújtás szabadságát élvező szolgáltatóként végezni szeretné olyan esetekben, amikor az egy másik ügyvéddel együttműködve történő eljárásra vonatkozó kötelezettséget a törvény nem írja elő, a 77/249 irányelvnek az EUMSZ 56. cikkel és az EUMSZ 57. cikk harmadik bekezdésével összefüggésben értelmezett 4. cikke értelmében vett szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül. A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy az ilyen megtagadás – tekintettel azon összefüggésre, amelybe illeszkedik – valóban megfelel-e a fogyasztók védelmére és a megfelelő igazságszolgáltatásra irányuló célkitűzéseknek, amelyek e megtagadást igazolhatják, és hogy az ezzel járó korlátozások nem bizonyulnak-e aránytalanoknak e célkitűzésekhez képest.

A költségekről

43 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

Az ügyvédi virtuális magánhálózathoz való csatlakozást lehetővé tevő fiók biztosításának az illetékes hatóságok általi, egy másik tagállam kamarájába megfelelően bejegyzett ügyvédtől pusztán azzal az indokkal való megtagadása, hogy ezen ügyvéd nincsen bejegyezve az első tagállam kamarájába, ahol a hivatását a szolgáltatásnyújtás szabadságát élvező szolgáltatóként végezni szeretné olyan esetekben, amikor az egy másik ügyvéddel együttműködve történő eljárásra vonatkozó kötelezettséget a törvény nem írja elő, az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága tényleges gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1977. március 22-i 77/249/EGK tanácsi irányelvnek az EUMSZ 56. cikkel és az EUMSZ 57. cikk harmadik bekezdésével összefüggésben értelmezett 4. cikke értelmében vett szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül. A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy az ilyen megtagadás – tekintettel azon összefüggésre, amelybe illeszkedik – valóban megfelel-e a fogyasztók védelmére és a megfelelő igazságszolgáltatásra irányuló célkitűzéseknek, amelyek e megtagadást igazolhatják, és hogy az ezzel járó korlátozások nem bizonyulnak-e aránytalanoknak e célkitűzésekhez képest.

Aláírások